

Naturvårdsverket  
106 48 Stockholm

Ert dnr NV-05919-17

Vårt dnr R-2023-31

Malmö den 2 oktober 2023

## **REMISSVAR: Naturvårdsverkets vägledning om masshantering och användning av massor i anläggningsarbeten – RISKBEDÖMNING, del 1**

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt.

Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadörer, katalysatorer och garanter för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, cirka 150 tillverkare, konsulter och entreprenörer aktiva inom avfallshantering.

### **1. Sammanfattning**

- Avfall Sverige tillstyrker föreslagna utgångspunkter för en hållbar masshantering, men saknar omnämmandet av resurshushållning som en av utgångspunkterna.
- Vägledningen behöver påminna om att i de fall användningen av avfall i anläggningsändamål omfattas av ett tillståndsrättskraft, har tillsynsmyndigheten inte befogenhet att ta beslut som begränsar den tillståndsgivna verksamheten.
- Avfall Sverige uppfattar vägledningens definition av *förorening* – ett ämne som orsakats av mänsklig aktivitet och överskrider bakgrundshalten – som mer långtgående än EUs. Detta bör justeras eller åtminstone kommenteras.

- Miljöriskmodell saknas och behöver tas fram i återstående delar av vägledningen. Även hänvisning till viktigt lagstöd för riskbedömning och krav saknas.
- Om myndigheterna tillämpade ett nationellt etablerat arbetssätt för att dokumentera användningen i anläggningar, hade det gynnat återvinningen.
- Avfall Sverige ser gärna att man tar med fler fiktiva exempel med fler avfallsslag som stöd för både verksamhetsutövare och tillsyn, särskilt vad avser slaggrus och (om det inte behandlas i annan vägledning) deponier.

## **2. Förslagets koppling till Avfall Sveriges generella ståndpunkter**

Avfall Sveriges årsmöte har fastställt ett antal ståndpunkter som är vägledande för Avfall Sveriges ställningstaganden och åtgärder för att utveckla avfallshanteringen och kommunernas roller. Bland annat stödjer Avfall Sveriges avfallshierarkin som princip. I denna ingår materialåtervinning.

De synpunkter som lämnas i detta yttrande tar sin utgångspunkt i att avfallshantering är en viktig samhällsinfrastruktur och att kommunerna har en avgörande roll. I detta ligger att återvinning av avfall som konstruktionsmaterial i anläggningar på ett säkert sätt är en av flera åtgärder som vidtas genom Avfall Sveriges medlemmar för att omsätta avfall i den cirkulära ekonomin.

## **3. Övergripande kommentarer**

En ren mark med god jordhälsa är en viktig naturresurs, vilket uppmärksammas i EU:s markstrategi och initiativ till lagstiftning om markhälsa och resiliens. Samtidigt innebär målen för den cirkulära ekonomin och resurshushållningen att mängden massor till deponi ska minska och återvinningen öka. Naturvårdsverkets vägledning om masshantering och användning av avfall för anläggningsändamål är av mycket stor betydelse för att detta ska åstadkommas.

Naturvårdsverket anger på sin hemsida att den befintliga vägledningen (handboken) delas upp i fyra olika vägledningar, varav den nu remitterade är del 4:

1. Undersökning.
2. Sammanställning av rättspraxis.
3. Lagstiftning och tolkning av centrala begrepp.
4. Miljö- och hälsomässigt lämplig användning; Det nu remitterade vägledningsdokumentet är en första del av flera dokument inom denna del och innehåller vägledning kring riskbegreppet, samt förslag till utgångspunkter och beskrivning av vad som utgör en hållbar masshantering.

Den remitterade vägledningen utgör en del av den fjärde delen av en uppdaterad handbok, och är mycket generell skriven. Den innehåller inte någon miljöriskmodell och måste därför preciseras i kommande delar. Förslaget stämmer i övrigt överens med det arbetssätt som branschen har idag men Avfall Sverige skulle gärna se närmare exempel på

riskbedömningar och några fiktiva exempel med fler avfallsslag som stöd för både verksamhetsutövare och tillsyn. Att använda slaggrus i vägkonstruktion skulle exempelvis kunna vara ett sådant.

Den vägledning som i nuvarande handbok om masshantering berör sluttäckning av deponier kommer enligt information på Naturvårdsverkets hemsida att tas bort och senare ingå som en del i Naturvårdsverkets vägledning om deponering av avfall – även användning av avfall i anläggningsändamål på deponi behöver ingå i den handboken eller i den nu remitterade.

#### **4. Specifika kommentarer – Utgångspunkter för masshantering**

Vägledningen avser grunder för *riskbedömning* och utgångspunkter för *hållbar masshantering*. Samtliga fyra utgångspunkter för masshantering tillstyrks, men Avfall Sverige noterar att samtliga avser riskbedömning utifrån massornas påverkan på omgivningen. Avfall Sverige saknar resurshushållning som en av de grundläggande utgångspunkterna. Att resurshushållning nämns senare i vägledningen är inte tillräckligt i det fall utgångspunkterna anges avse en *hållbar masshantering* och inte bara själva riskbedömningen.

##### a) Användning av massor ska inte innebära oacceptabla risker

Avfall Sverige anser att det redan tidigt i vägledningen behöver anges att riskbedömning kan ha gjorts av tillståndsmyndigheten om verksamheten omfattas av tillstånd, att användningen av avfall i anläggningsändamål kan omfattas av tillståndets rättskraft samt att tillsynsmyndigheten i sådana fall inte har befogenhet att vid en anmälan som ryms inom tillståndet ta beslut som begränsar den tillståndsgivna verksamheten (26 kap. 9 § tredje stycket miljöbalken). Exempelvis kan användningen av konstruktionsmaterial på deponier regleras i tillståndet, vilket inte utesluter att det ska anmälas (ändringsanmälan) varje gång nya konstruktionsmassor tas in för att utföra det som tillåts.

Vägledningen kring riskhalt är begränsad och oklar, med exempel på acceptabel nivå i riskbedömningen om tolerabelt dagligt intag som motsvarar en viss förhöjd andel cancerfall. Detta måste utvecklas i kommande delar. Även delen om att en viss skyddsnivå inte är en nivå som en verksamhet får förorena upp till – uttalandet kan i praktiken innebära att dagvattnet från anläggandet av en väg med massor som återvinns (eller återanvänds på platsen) kan komma att få krav på rening till dricksvattenkvalitet inne i stadsmiljön och användning av endast rena massor, för att ”inte förorena upp till dricksvattennormen” eller ”inte förorena upp till KM-nivå”.

##### b) Bedömning bör göras i ett kort såväl som långt tidsperspektiv

Avfall Sverige anser att användningen av lämpliga konstruktionsmaterial på en deponi bör medföra en anpassad riskbedömning, eftersom området omfattas av skyddsåtgärder enligt deponiförordningen (2001:512). Dessutom förekommer användning i anläggningsändamål i tillfälliga anläggningar under deponins uppbyggnadsfas, där massorna efter att ha använts för exempelvis en väg, ska flyttas inom verksamhetsområdet till att anlägga en ny väg, en ny

vall. Den långsiktiga bedömningen kan därför inte avse den första exakta positionen utan måste göras med hänsyn till att användningen på just den platsen är tillfällig. Detta behöver beröras i denna vägledning eller i kommande vägledning om deponier, som i så fall bör döpas om till vägledning om *deponier* i stället för vägledning om *deponering*.

Även för andra tillfälliga anläggningar där avfall används för anläggningsändamål, exempelvis akuta vallar för översvämningsskydd eller tillfälligt bullerskydd under konstruktion av större infrastrukturanläggningar, bör en anpassad riskbedömning utifrån det kortare tidsperspektivet kunna medges.

Slaggrus skulle kunna vara ett bra alternativ till jungfruliga material då det handlar om konstruktioner med lång teknisk livslängd. För att stödja tillsynsmyndigheterna hade det varit bra om Naturvårdsverket gav råd, eller ännu hellre exempel på, om hur sådan användning ska dokumenteras. Det skulle befrämja en kontrollerad avsättning av slaggrus.

Naturvårdsverket konstaterar att det i dagsläget inte finns något allmänt tillgängligt system för att dokumentera var massor av olika kvalitet placeras. Här ser Avfall Sverige att det finns en förbättringspotential: Om myndigheterna tillämpade ett nationellt etablerat arbetssätt för att dokumentera användningen i anläggningar, exempelvis genom en kompletterad EBH-karta hos länsstyrelserna med syfte även att gynna materialåtervinningen genom ett samlat kunskapsunderlag – hade detta skapat bättre möjligheter för återvinning av slaggrus och andra material.

Avfall Sverige anser att mängden överskottsmassor också måste förebyggas, bland annat genom att massor i större utsträckning tillåts ligga kvar på arbetsområdet, om det är lämpligt utifrån exponeringsrisken vid planerad markanvändning. Alltför strikta saneringskrav mot en aktör som inte orsakat den aktuella föroreningen kan dessutom ibland ifrågasättas på grund av avsaknad av juridiskt stöd i ansvarsfrågan.

#### c) Föroreningar i massorna ska inte i sig påverka omgivningen negativt

I vägledningen anges mycket riktigt att det inte finns någon legaldefinition i miljöbalken av vad som ska anses utgöra en förorening. Därefter anges att i efterbehandlingssammanhang (d.v.s. vid fråga om avhjälpande enligt 10 kap. miljöbalken) utgör förorening *ett ämne som härrör från mänsklig aktivitet och som förekommer i jord, berg, sediment, vatten eller byggnadsmaterial i en halt som överskrider bakgrundshalten*. Enligt fotnot är detta ett citat från terminologilistan i Naturvårdsverkets rapport nr 5978 (2009) *Att välja efterbehandlingsåtgärd*.

Avfall Sverige menar att Naturvårdsverket bör kunna definiera förorening närmare och mindre strikt i vägledningen och noterar att i EU-kommissionens förslag till direktiv om övervakning av jordhälsa och resiliens (för närvarande under remittering från regeringskansliet, KN2023/03652), artikel 3, anges att med en förorening (*contaminant*) menas *a substance liable to cause soil contamination*, vidare att med *contaminated site* (förorenat område) avses *a delineated area of one or several plots with confirmed*

*presence of soil contamination caused by point-source anthropogenic activities, samt att med nämnda soil contamination (markförorening) menas the presence of a chemical or substance in the soil in a concentration that may be harmful to human health or the environment.*

Här kan också jämföras med det så kallade miljöansvarsdirektivet (2004/35/EG) av den 21 april 2004, som definierar markskada (d.v.s. föroreningsskada) som *varje markförorening som utgör en betydande risk för att människors hälsa skall påverkas negativt som följd av direkt eller indirekt införande, i, på eller under mark, av ämnen, beredningar, organismer eller mikroorganismer* (artikel 2.1.c), och med industriutsläppsdirektivet (2010/75/EU) enligt vilken förorening utgörs av en direkt eller indirekt överföring genom mänsklig verksamhet av ämnen, vibrationer, värme eller buller till luft, vatten eller mark, som kan skada människors hälsa eller kvaliteten på miljön, medföra skador på materiell egendom, medföra skador på eller försvåra möjligheterna att dra nytta av de fördelar naturen erbjuder eller annan legitim användning av miljön. (artikel 3.2)

Den svenska definitionen i att välja efterbehandlingsåtgärd, som definierar en förorening som ett ämne som orsakats av mänsklig aktivitet och överskrider *bakgrundshalten*, synes därför vara väsentligt mer långtgående än Eus som i tre direktiv sätter gränsen för vad som ska definieras som en förorening vid en halt som riskerar att orsaka någon typ av skada för miljö eller människors hälsa. Detta medför ofta mycket långtgående krav och förbud från tillsynsmyndigheterna redan vid låga överskridanden av bakgrundshalter eller riktvärden, vilket på ett onödigt sätt kan motverka åtgärder för resurshushållning och försvåra genomförandet av en cirkulär ekonomi i Sverige.

#### d) Materialet bör i möjligaste mån bedömas lika

Det anges i inledningen att vägledningen kan vara användbar för riskbedömning även av massor som inte är avfall. Avfall Sverige konstaterar att sådan hantering kan utgöra en del av exempelvis miljöfarlig verksamhet och/eller annars påverka naturmiljön eller människors hälsa eller miljön. Det innebär att Naturvårdsverket då mycket riktigt har vägledningsansvar även för hantering av massor som inte är avfall samt att föreläggande om försiktighetsmått kan meddelas av tillsynsmyndighet enligt miljöbalken, dock med stöd av andra bestämmelser än de som avser avfall.

Avfall Sverige håller med om principen och anser att det är ett rimligt ställningstagande att material ska riskbedömas lika oavsett klassning som avfall eller ej, eftersom den juridiska klassningen i sig inte påverkar ett materials inneboende egenskaper och dess potentiella påverkan på omgivningen; det bör vara de faktiska riskerna som ska bedömas. Avfall Sverige tillstyrker alltså en sådan utgångspunkt för själva riskbedömningen.

Som utgångspunkt för en *hållbar masshantering*, är det dock eftersträvaransvärt att i första hand återvinna avfall genom användning i anläggningssyfte än att använda jungfruligt material. Detta är ytterligare ett skäl till att lägga till resurseffektivitet som en utgångspunkt. Avfall Sverige uppfattar annars att förslaget kan innebära ökade krav i

riskbedömningen för avfall och end-of-waste-bedömningen, jämfört med massor som är nyttagna från naturen.

Vi anser också att denna utgångspunkt behöver omformuleras något, så att kopplingen till vägledningen Tolkning av centrala begrepp blir tydligare. Om man ska följa den vägledningen har normalt bedömningen av massor som är klassade som icke-avfall redan gjorts i ett tidigare skede, d.v.s. när det bedöms huruvida det finns något kvittblivningsintresse eller inte. Här är det inte ovanligt att tillsynsmyndigheterna vid exempelvis ledningsarbeten i mark kräver provtagning som rutin, och anser att redan överskridande av bakgrundshalter eller riktvärden innebär en saneringsskyldighet (ibland med oklart juridiskt stöd i ansvarsfrågan och utan rimlighetsavvägning enligt 2 kap. 7 § och proportionalitetsbedömning enligt 26 kap. 9 § miljöbalken). Därmed anses också att det uppstår en *skyldighet* att göra sig av med massorna, vare sig verksamhetsutövaren avsåg det eller inte – och överskottsmassor/avfall skapas.

Ofta lämnas överskottsmassorna till ett mellanled, där ytterligare provtagning utförs och ofta någon typ av blandning eller annan bearbetning. Som mottagare är verksamhetsutövaren förstås ansvarig för att endast ta emot och behandla sådant som omfattas av anmälan eller tillståndet för den egna verksamheten och att lämna vidare information om att behandlade massor är tekniskt och miljömässigt lämpliga för avsett ändamål. I förslaget står inte att provtagning bör krävas i alla dessa situationer oavsett befintliga provtagningsresultat i tidigare aktörsled (uppkomst, mottagning/behandling, användning), men detta är oklart. Avfall Sverige hänvisar här till förslagets Figur 2 och texten på sidorna 15-16. Där anges tre roller: VU1, VU2 och VU3. I sista stycket anges att VU3, d.v.s. den som ska använda materialet i sin anläggning, är ansvarig för att kontrollera om det krävs någon anmälan eller tillstånd för att använda det och att detta gäller oavsett om det är ett avfall eller en återvunnen produkt. Med detta antyds för övrigt att det i praktiken kan föreligga tillstånds- eller anmälningsplikt även om materialet som ska användas har upphört att vara avfall (genom en bearbetningsprocess i steg 2) och tillhandahålls som en produkt. Det är dock inte vad som gäller enligt miljöprövningsförordningens 29 kap. 34 och 35 §§, som ju endast omfattar avfall. Avfall Sverige hade önskat end-of-wastekriterier för massor.

EU-domstolens dom i Porr Bau-målet är av avgörande betydelse för klassificering och hantering av massor från infrastruktur- och andra byggprojekt, eftersom överskottsmassor i domen bedöms kunna utgöra biprodukt, inte avfall, även från den typen av produktion. Det krävs alltså inte längre att det rör sig om en tillverkningsprocess. För att kunna klassas som biprodukt ska förstås användningen på avsedd plats inte leda till allmänt negativa följder för miljö eller människors hälsa, vilket innebär att det behöver göras en riskbedömning av den som avser att använda biprodukterna. Avfall Sverige noterar att Naturvårdsverket har tillagt en kommentar om domen i bilaga 1

vägledningens del om tolkning av centrala begrepp, som varit på remiss tidigare. Naturvårdsverket har även tidigare konstaterat att icke förorenad jord och annat naturligt

material som har grävts ut i samband med en byggverksamhet, om det är säkerställt att materialet kommer att användas i sitt naturliga tillstånd för byggnation på den plats där grävningen utfördes, inte ska anses vara avfall. Det är bra.

Att användning av massor som inte är avfall inte är anmälningsskyldigt enligt 29 kap. miljöprövningsförförordningen, behöver emellertid förtydligas. Vägledningen behöver åtminstone vara tydligare om att samtliga aktörsled inte måste göra egna provtagningar av ett och samma material som grund för sina egna riskbedömningar, om tidigare aktörers redovisning kan anses godtagbar. Detta oavsett om massorna anses utgöra avfall eller ej.

### **5. Specifika kommentarer – Grundläggande om riskbedömning**

I första stycket under detta kapitel står det följande mening som Avfall Sverige menar bör omformuleras och kompletteras med hänvisningar till handläggnings- och bedömningsreglerna i lagstiftningen: *I rollen som tillsynsmyndighet behöver man ta ställning om åtgärden är anmälan eller tillståndsskyldig samt om användningen av massor kan tillåtas och i så fall under vilka förutsättningar, med till exempel försiktighetsmått eller skyddsåtgärder.*

Genom formuleringen ger Naturvårdsverket stöd åt den problematiska inställning som finns hos några tillsynsmyndigheter om att anmälningsskyldiga åtgärder för användning av avfall i anläggningsändamål i grunden är otillåtliga och måste förenas med mycket restriktiva begränsningar och försiktighetsmått för att vara "tillåtna" och inte förbjudas. Situationen är dock enligt lagstiftningen tvärtom. Tillsynsmyndigheten behöver förstås bedöma gränsen för tillståndsskyldighet i miljöprövningsförförordningens 29 kap. 34 § föreligger, det vill säga om föroreningsrisken är mer än ringa. Anmälningsskyldighet innebär emellertid att en åtgärd där föroreningsrisken är ringa är tillåtlig, men behöver komma till tillsynsmyndighetens kännedom för bedömning enligt 27 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH). Av denna viktiga bestämmelse framgår att när ett anmälningsskyldigt är tillräckligt utrett och *om det behövs* ska myndigheten besluta om försiktighetsmått eller förbud. Ytterligare bestämmelser om att eventuella krav ska vara rimliga och proportionella finns i 2 kap. 7 § och 26 kap. 9 § andra stycket miljöbalken. Sammantaget saknas dessa laghänvisningar i det remitterade förslaget, som grund för bedömning och krav.

a) Bedömning av prövningsnivå för återvinning av avfall samt b) Bedömning av tillåtlighet  
Utifrån vår kommentar ovan är det bra att Naturvårdsverket anger att verket "vill särskilt betona att dessa begrepp inte syftar till att beskriva en åtgärds tillåtlighet utan handlar om under vilka förutsättningar som en viss användning av massor ska provas och vilken prövningsnivå som blir aktuell". Texten i inledningen av kapitlet kan dock alltså även behöva justeras.

Se även vad vi anger ovan om tillståndsrättskraft, att massor som inte är avfall inte omfattas av 29 kap. miljöprövningsförförordningen samt om vikten att hänvisa till lagstöd för bedömningen av vilka krav som är rimliga och proportionerliga att ställa, särskilt för

anmälningspliktig verksamhet; 27 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH), 2 kap. 7 § och 26 kap. 9 § andra stycket miljöbalken.

c) Kort om riskvärdering samt d) Särskilt om användningen av riktvärdesmodellen för förorenade områden och liknande verktyg

Hänsyn till resurshushållningsaspekten saknas i texten. Avfall Sverige vill här också hänvisa till det vi nämnt ovan om att mängden överskottsmassor måste förebyggas, bland annat genom att beakta möjligheten att låta massor i större utsträckning ligga kvar och användas för konstruktion på platsen där de uppstått.

Avfall Sverige saknar också en diskussion kring minskad exponeringsrisk genom att massor som används i anläggningsändamål kapslas in och innesluts.

Det är bra att Naturvårdsverket tydliggör att verket inte anser att de generella riktvärdena är kravnivåer som styr åtgärds mål i varje enskilt fall. Även texten kring variation av massornas egenskaper, exempelvis avseende lakbarhet, uppskattas. Frågan är dock vad som kommer att föreslås i nästkommande deldokument. Krav avseende lakbarhet återspeglar bättre risker på en specifik plats, än totalhalter. Om endast totalhalter tillämpas oavsett låg lakbarhet, kan det omöjliggöra väldigt mycket återvinning av avfall i anläggningsändamål. Sammantaget finns det dock en risk för att Naturvårdsverket sammantaget minskar möjligheten att använda icke jungfruliga massor för anläggningsarbeten. Verket trycker hårt på risker för storskalig påverkan d.v.s. kumulativ påverkan, och att grundvatten bör skyddas på ett avstånd av noll meter (även i tät stadsmiljö), ett längre tidsperspektiv (utan angiven gräns) och att särskilda riktvärden för små områden ska undvikas.

d) Kumulativa effekter och e) Långtidsperspektivet

Avfall Sverige kan visserligen hålla med om att det kan ses som en svaghet med riktvärdesverktyget, att det inte hanterar kumulativa effekter från flera verksamheter, eftersom beräkningar bara kan göras för ett område i taget. Avfall Sverige menar dock att riskbedömningen inte utan vidare kan medföra ett antagande om att en verksamhetsutövare är miljörättsligt juridiskt ansvarig för föroreningar som orsakats av andra, vilket kan bli följden om hänsyn ska tas till kumulativa effekter vid bedömningen av det enskilda fallet. Detta är en fråga som inte fullt ut blir belyst.

Det framgår inte vilket tidsperspektiv som riskmodellen ska ta hänsyn till. Vad gäller verkan av klimatpåverkan (extrem torka, höjd grundvattennivå, översvämning etc. ) bör eventuellt samordning eller hänvisning ske till vägledningen kring klimatscenarier. Där konstateras bland annat att eftersom vi inte kan förutsäga i detalj hur klimat och väder kommer att utvecklas framöver behövs beslutsmetoder som tar hänsyn till det.

Avfall Sverige har en kommentar rörande denna text: *Data för det dagliga jordintaget bygger på långtidsmätningar på människor som har exponerats för jord i hemmet (KM) eller på arbetsplatser (MKM) och representerar därför ett genomsnittligt intag över hela*

*dygn. Värdena bör därför normalt inte viktas om för antal timmar människor vistas i området. Exemplet om exponering genom intag av jord bör motiveras. Det kan avse exempelvis intag via dammbildning under konstruktionsfasen av en anläggning på en deponi eller återvinning av slaggrus vid anläggande av en väg och därmed avser exponering under en mycket begränsad tid och då särskilt under byggnationsfasen (genom risk för intag från dammbildning). Avfall Sverige menar att det behöver framgå att omviktning ska kunna ske i sådana fall.*

f) Lika skyddsnivåer eftersträvas inom områden med totalt sett samma markanvändning

Denna del av vägledningen är en bidragande orsak till uppkomst av onödiga överskottsmassor och bör kommenteras närmare i vägledningen. Om en exploatör ska anlägga ett bostadsområde (KM-område) genom villken det går ett antal vägar (MKM-område), innebär nämnda bedömningsgrund att tillsynsmyndigheten kräver sanering även av vägen ner till KM-nivå, vilket hindrar återanvändning av massorna under vägen och hindrar att massorna helt enkelt får ligga kvar där de är. Av resursskäl bör sådana onödiga överskottsmassor förebyggas, bland annat genom att beakta möjligheten att låta massor i större utsträckning ligga kvar och/eller användas för anläggningsändamål inom verksamhetsområdet.

g) Resurshushållning

Avfall Sverige välkomnar denna del, som alltså bör få större tyngd.

h) Bedömning av risker i verksamheter som hanterar massor

Se vad som anges ovan under 3d.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till Andrea Hjärne, senior miljöjurist, [andrea.hjarne@avfallsverige.se](mailto:andrea.hjarne@avfallsverige.se), eller till Andreas Bjäre, vik. rådgivare deponi- och avfallsanläggningar, [andreas.bjare@avfallsverige.se](mailto:andreas.bjare@avfallsverige.se), telefon 040-35 66 00.

Med vänlig hälsning,

Avfall Sverige



Tony Clark

Vd